

Opis

Książka przedstawia podstawowe nurty współczesnych dyskusji o istocie poznania naukowego. Omawia zarówno klasyczne stanowiska klasyków filozofii: Poppera, Bridgmana czy Khuna, jak i rozległą panoramę współczesnych teorii filozofii nauki, w których próbuje się akcentować wpływ czynników społeczno-kulturalnych na treść teorii przyrodniczych. Polemizując ze stanowiskiem Szkoły Edynburskiej i próbami zastępowania epistemologii nauki przez socjologię nauki, konsekwentnie broni koncepcji, w której podstawową rolę w nauce odgrywają czynniki racjonalne.

Spis treści

1. Zagadnienia wstępne

1.1. Status epistemologiczny filozofii nauki

1.1.1. Przedmiot badań

1.1.2. Filozofia nauki a metanauka

1.1.3. Filozofia nauki a dyscypliny pomocnicze

1.2. U źródeł współczesnej filozofii nauki

2. Racjonalność i indukcja w paradygmacie nauki

2.1. Wielość tradycji i jedność wiary w episteme

2.2. Indukcjonistyczny program unifikacji nauki

2.3. Indukcjonistyczny empiryzm a rozwój fizyki teoretycznej

2.4. Neoklasyczny skandal indukcji

2.5. Paradoksy konfirmacji

3. Standardowa koncepcja teorii naukowych

3.1. Struktura logiczna teorii

3.2. Dylematy teoretyków i instrumentalistów

3.3. Operacjonizm a problem sensu terminów teoretycznych

3.4. Problem formalizacji teorii naukowych

3.4.1. Perspektywy i założenia

4. Racjonalność nauki a problem przybliżeń do prawdy

4.1. Falsyfikowalność jako warunek nauki racjonalnej

4.2. Rozwój wiedzy jako uprawdopodobnianie teorii

4.3. Trzeci świat wiedzy przedmiotowej

4.4. Następstwa rewolucji metanaukowej

5. Problem racjonalności nauki w kontrowersjach eksternalizmu z internalizmem

5.1. Eksternalistyczne teorie nauki

5.1.1. Wprowadzenie

5.1.2. Inspiracje intelektualne eksternalistycznej teorii nauki

5.1.3. Antynomie eksternalizmu

6. Próby psycho-socjologicznej naturalizacji epistemologii

6.1. Nowy irracjonalizm w filozofii nauki?

6.2. Metodologiczna zasada aracionalności

6.3. Zasada naturalności interdyscyplinarnej

7. Pozaracjonalne składniki nauki

7.1. Rola czynników nieskonceptualizowanych w poznaniu

7.2. Elityzm a związanie z paradygmatem

7.3. Postmodernistyczna krytyka racjonalności nauki

7.3.1. Fizyka jako narracja literacka

7.3.2. Prawda matematyki a uwarunkowania społeczne

7.3.3. Poetyka naukowości?

7.4. Irracjonalizm i retoryka w anarchizmie Feyerabenda

8. Rozwój rewolucji w nauce

8.1. Nauka jako ciąg postępowych programów badawczych

8.1.1. Ewolucja kryteriów oceny teorii naukowych

8.1.2. Metodologia programów badawczych

8.1.3. Racjonalność rozwoju i rozwój racjonalności

8.1.4. Problem niewspółmierności teorii

8.1.5. Wielość i ciągłość tradycji badawczych w nauce

8.1.6. Twierdzenia limitacyjne